

Neúspěch návrhu zákona o ochraně před tabákem, alkoholem a jinými návykovými látkami

V listopadu se široká veřejnost měla znovu přesvědčit o tom, jak obtížné je prosadit do právního řádu takové právní předpisy, které by měly pomoci zlepšit neutěšený stav, který v naší společnosti panuje v souvislosti s potíráním tzv. legálních drog (alkohol, tabák) a s ochranou společnosti (především mládeže) před nimi.

V listopadu se široká veřejnost měla znovu přesvědčit o tom, jak obtížné je prosadit do právního řádu takové právní předpisy, které by měly pomoci zlepšit neutěšený stav, který v naší společnosti panuje v souvislosti s potíráním tzv. legálních drog (alkohol, tabák) a s ochranou společnosti (především mládeže) před nimi. Z navrhovaného zákona o ochraně před škodami způsobenými tabákem, alkoholem a jinými návykovými látkami (Sněmovní tisk 1072) se v následujícím textu budu věnovat pasážím věnovaným ochraně před tabákem a tabákovými výrobky. Na úvod poznamenejme, že zmiňovanou ochranu společnosti lze chápat ve dvou úrovních: 1. ochrana zdraví obyvatel, a to zejména mládeže jako nejohroženější cílové skupiny reklamní strategií producentů tabákových výrobců, 2. ochrana základních lidských práv a svobod každého jednotlivce, který je nedobrovolně vystaven potencionálním následkům tzv. pasivního kouření.

Pokud jde o první úroveň, je v odborné (ale i laické) veřejnosti nesporným faktem, že nejrizikovější věk pro vznik kuřácké závislosti představuje rozmezí jedenáct až patnáct let. Protože počet kuřáků v této věkové skupině nezadržitelně roste, navrhovala vláda v předkládaném zákonu významné znesnadnění přístupu těchto dětí k tabákovým výrobkům. Platná právní úprava již takové omezení obsahuje (prodej cigaret a jiných tabákových výrobků je omezen zákonem č. [37/1989](#) Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi), avšak její dodržování v praxi lze s přehledem označit za mizivé. Návrh nového zákona zakazuje prodej tabákových výrobků a tabákových potřeb (a také alkoholických nápojů) prostřednictvím automatů a každou jinou formu prodeje, při které nelze ověřit věk zákazníka; zakazuje se prodej potravinářských výrobků a hraček zjevně podobných tabákovým výrobkům a alkoholickým nápojům; osoby prodávající tabákové výrobky by musely být starší než 18 let (vyjma učňů a studentů, kteří se soustavně připravují na budoucí povolání v oblasti prodeje). Porušení zákona by mělo být kvalifikováno jako přestupek.

Na lehkou váhu by neměl být brán ani poukaz na základní lidská práva a svobody člověka ve spojitosti s pasivním kouřením. Každý jednotlivec požívá základních lidských práv a svobod, avšak je omezen mj. tam, kde začínají práva a svobody jiného. Lze dovodit, že ústavněprávně zaručené právo každého činit to, co mu zákon nezakazuje, implicitně zahrnuje právo svobodné volby, zda si bude poškozovat zdraví legálními drogami (zde nikotinem a dalšími látkami obsaženými v tabákových výrobcích), nebo nebude. Pobyt v zakouřených veřejných prostorách toto právo prokazatelně porušuje, neboť nutí člověka oprávněně využívajícího veřejných či soukromých služeb pro veřejnost (restaurace, nádraží, částečně či úplně uzavřené zastávky MHD apod.) buď nedobrovolně pasivní kouření strpět, nebo dotyčné místo opustit a přivodit si tím případnou újmu jiného charakteru.

Pasivní kouření může vést k poškození imunitního systému, rozvoji chronických nemocí dolních cest dýchacích, popř. i výskytu některých nádorových onemocnění (dětská leukémie, rakovina plic apod.), což vede k oprávněné domněnce, že by mohlo zakládat porušení práva nekuřáka na zdraví či zdravé životní prostředí, jedná-li se o víceméně uzavřený prostor a o identifikovatelné původce závadného stavu. Vládní návrh zákona se proto pokoušel zakázat kouření v uzavřených prostorech přístupných veřejnosti (nástupiště, čekárny, přístřešky MHD), v zařízeních poskytujících služby veřejnosti včetně prodeje zboží (vyjma míst vyhrazených pro kuřáky) a v zařízeních veřejného stravování připravujících pokrmy k přímé spotřebě, nemají-li alespoň 40 % kapacity vyhrazených pro nekuřáky).

Na jednu stranu si nikdo nemůže dělat iluze, že samotný akt přijetí nové, byť zpřísněné právní normy vyvolá změnu obecně rozšířeného tolerování nežádoucího stavu - navrhovaný zákon se proto snažil o nové pojetí dohledu nad dodržováním jeho ustanovení. Podle předkladatelů zákona měly nad dodržováním ustanovení zákona dohlížet obce v samostatné působnosti. Takové ustanovení je však i do budoucna de facto neprosaditelné, a to nejen z důvodu nedostatku peněžních prostředků obcí, ale především proto, že ochrana společnosti před tabákovými výrobky (obecně před všemi legálními i nelegálními drogami) má být v první řadě zájmem státu, státní správy. Nelze příliš souhlasit s výtkou, podle níž by zmiňovaná porušení povinností při prodeji měla přesunuta do kategorie trestných činů, jelikož přestupku se nemůže dopustit právnická osoba. Řešení tohoto problému by mělo být méně vyhocené; jako rozumné se mi jeví např. vytvoření zvláštní kategorie správních deliktů právnických osob a fyzických osob při výkonu podnikatelské činnosti se zpřísněnými sankcemi.

Návrh zákona byl však v prvním čtení odmítnut - poslanci vrátili předlohu předkladateli k dopracování. Je sice nepochybné, že návrh měl určité dílčí nedostatky (některé zde byly zmíněny), avšak případné chyby mohly být napraveny v rámci připomínkového řízení. Urychlený zájem společnosti je co nejrychleji přijmout v dané oblasti legislativu, která bude odpovídat stále se zpřisňujícím trendům v zemích EU či v USA v oblasti prevence škod způsobených kouřením (aktivním i pasivním), v širším smyslu na poli větší úcty k právům a svobodám druhého (rozuměj nedobrovolných pasivních kuřáků). S tím souvisí i návrh jiného zákona, významně omezujícího reklamu na tabákové výrobky, alkoholické nápoje a léčivé přípravky který do druhého čtení v Poslanecké sněmovně prošel.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)